

УДК 657.1

Березівська М.Г., аспірантНауковий керівник: д.е.н., проф. Легенчук С.Ф.
*Державний університет «Житомирська політехніка»***Історичні аспекти організації бухгалтерського обліку**

В сучасних глобалізаційних умовах та цифрової трансформації бухгалтерський облік є невід'ємним елементом управління держав і фінансами підприємства. Для того щоб краще зрозуміти сучасні практики та виклики організації бухгалтерського обліку необхідно ознайомитись з історичними аспектами.

Розвиток економічних систем, нових технологій, а також суспільних потреб відображає історію організації бухгалтерського обліку.

Близько 5000 років до н.е. в Месопотамії відбулися перші спроби ведення обліку. Спочатку записи робили на глиняних табличках, там записували залишки сільськогосподарських продуктів, а також торгові операції. В давньому Єгипті застосовувалися подібні практики, облік допомагав здійснювати контроль за податками. У Китаї були записи в яких обліковані державні видатки та витрати на будівництво. У період середньовіччя в Європі здійснювався облік переважно в монастирях. Монахи вели записи про свої витрати і доходи, це дозволяло здійснювати контроль за фінансами і майном церкви.

У 15 столітті монах з Італії Лука Пачолі, саме якого вважають «батьком бухгалтерії», класифікував метод подвійного бухгалтерського обліку. Його праця «*Summa de arithmetica, geometria, proportioni et proportionalita*» стала початком для нинішнього бухгалтерського обліку.

Трактат про рахунки і записи Луки Пачолі, який міститься в його книзі «Сума арифметики, геометрії, вчення про пропорції і відношення», що вийшла 10 листопада 1494 року, вважається першим, вже не просто письмовим, але й друкарською рекомендацією з обліку і першим таким свідченням переважання диграфічної парадигми у середньовічному рахівництві. Ідеї, викладені великим вченим Лукою Пачолі, вже протягом п'яти століть не втрачають своєї актуальності. Він першим зібрав і систематизував розірвані відомості про прийоми, які застосовувалися купцями того часу при веденні своїх торгових рахунків і записів. Тим самим вчений поклав початок науковій розробці обліку, виводячи його з чисто практичної діяльності [1].

Узагальнення і систематизація писемного періоду у сфері обліку в епоху Середньовіччя дозволяє зробити висновок про те, що розробка Л. Пачолі була базовою основою переважної більшості друкованих праць, які описували принципи організації бухгалтерії. Заслуга цієї розробки полягає в тому, що вчений зумів описати й систематизувати використовувані на практиці прийоми рахівництва. Його «Трактат про рахунки і записи» – це перший щабель у напрямі формування бухгалтерського обліку як теоретико-прикладної науки, яка сформувалась і виросла з практичної діяльності. Майже два століття ідеї і методичні прийоми бухгалтерії, розроблені Л. Пачолі, інтерпретувались на різних мовах і «майже два століття облікова думка стояла в одній точці, доки зміни економічних умов не дали їй такого поштовху, сила якого зрушила засадні принципи бухгалтерії з цієї точки» [2, с. 74].

Торгівля почала стрімко розвиватися в Європі після Ренесансу. Перші спеціальні тракти та книги з бухгалтерського обліку з'явилися у 17-18 століттях у них був опис методів ведення обліку, принципи управління фінансами та аудит. Для підприємців бухгалтерський облік став важливим інструментом.

Більшого упорядкування у веденні обліку вимагала глобалізація та зростання підприємництва в епоху промислової революції. З'явилися професійні організації, які систематизували методи обліку і бухгалтерський облік став професією. Початок професійної сертифікації був покладений в США у 1860 році, започаткована Американська асоціація бухгалтерів.

Бухгалтерський облік відчув значні зміни у XX столітті, адже відбувся розвиток технологій, фінансових ринків та розвиток промисловості. Розвиток стандартів фінансової звітності відбувся у 1934 році у США цьому сприяв Закон про цінні папери. Комісія з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) заснована у 1973 році вона розробляє міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS).

В умовах сьогодення завдяки технологічному прогресу бухгалтерський облік продовжує еволюціонувати. Автоматизація та комп'ютеризація дозволили спростити ведення обліку. Сучасним бухгалтерам часто доводиться стикатися з новими викликами Інтернет речей, технології блокчейн, кібербезпека які вже поступово впроваджуються в сучасний бухгалтерський облік.

Таким чином бухгалтерський облік відіграє важливу роль у розвитку системи економіки та управління впродовж багатьох тисячоліть. Вивчаючи історію обліку та його методи можна зрозуміти його важливість і необхідність не лише сьогодні, а й у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку: В 2-х частинах. Ч.І.: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». – Житомир:ППІ «Рута», 2007. – 512 с.
2. Лучко М. . Історія обліку. Світ та Україна, погляд крізь роки // Лучко М. Р., Остап'юк М. Я.– Тернопіль : Зорепад, 1998. – 108 с.